

Deel 1
**PESACH EN
PASEN**

Pesachmaaltijd Foto Wikipedia

Pesach en Pasen

En in de eerste maand, op den veertienden dag der maand, is het pascha den HEERE.

Numeri 28:16

1. Inleiding

Helaas weten velen in ons land niet meer wat Pasen betekent. Het levert een extra vrije dag op, tweede paasdag. Maar dat Pasen het feest is waarop we stilstaan bij de opstanding van de Heere Jezus Christus, dat weten velen niet meer. Toch is het een dag die van het allergrootste belang is. Want als Christus niet is opgewekt, dan is de prediking ijdel, dat wil zeggen: van geen enkele betekenis, dan is ook ons geloof ijdel; het is tevergeefs (1 Kor. 15:14, 17).

Pasen herinnert ons aan het oudtestamentische paasfeest: Pesach. Het is een feest uit de Joodse traditie met een zeer lange geschiedenis. Ontstaan tijdens de uittocht van het volk van Israël uit Egypte als een herinnering aan de grote daden van de Heere. Het paasfeest van het Oude Testament is een feest met een rijke symboliek. De betekenis die wij aan Pasen geven, de dood en de opstanding van Christus, is de eigenlijke vervulling van het oudtestamentische feest.

Bij deze symboliek behoren uiteraard symbolen. De belangrijkste symbolen van het paasfeest zijn het offerlam, de ongezuurde broden en de bittere kruiden. Het zijn de belangrijkste onderdelen van de zogenaamde sedermaaltijd, waarmee het paasfeest wordt gevierd.

Het Joodse paasfeest, we spreken in het vervolg van Pesach of Pascha, bestaat eigenlijk uit drie feesten: Eerst is er de sedermaaltijd, dan het feest van de matses, de ongezuurde broden, en ten slotte het feest van de eerstelingen. De sedermaaltijd is de herinnering aan het slachten van het lammetje. Daarna komt het zeven dagen durende feest van de

matses. Dan worden er ongezuurde broden, matses, gegeten en is er in de huizen geen gistproduct te vinden. Het feest van de eerstelingen wordt gevierd op de eerste dag van de week, de dag na de sabbat, in de week van Pesach. Pas in het beloofde land werd dit gevierd. Toen kreeg Israël opbrengsten van het land. In de woestijn was er immers geen land en leefde het volk van het manna.

Van alle Joodse feestdagen wordt Pesach het meest algemeen gevierd. Zelfs door niet-behoudende Joden. Volgens een opinieonderzoek woont meer dan 80 procent van de Joden een Pesach-seder bij.

We willen die feesten eens nader bezien aan de hand van de Bijbel, na-gaan hoe men er in de Joodse traditie mee omgaat en ten slotte ingaan op de vervulling daarvan in ons Pasen. Want het is goed dat we het oudtestamentische Pesach onderzoeken, maar het heeft geen waarde en betekenis als de Persoon van Christus, als het Lam van God, Dat de zonden der wereld wegneemt, daarin niet de hoogste plaats inneemt.

Een zeker schrijver deed eens de oproep aan zijn lezers om Pesach te gaan vieren, want alleen dan kon je volgens hem pas enigszins begrijpen wat echte verlossing betekent. En door het elk jaar vieren van Pesach zou je er steeds meer van gaan begrijpen en wordt het in plaats van koele kennis een warme persoonlijke belevenis. Ik ben er echter van overtuigd dat de ware betekenis van Pasen niet wordt gekend door het al of niet jaarlijks vieren van Pesach, maar alleen door het geloof in de opgestane Levensvorst. Dat neemt natuurlijk niet weg, dat wij veel van Pesach en de wijze waarop dat wordt gevierd, kunnen leren. Het verstaan van de Bijbel kan erdoor worden vergroot. Maar: het verstand laat na de ware grond van het weldoen op te merken. Daarvoor is het licht en de leiding van de Heilige Geest nodig.

2. Instelling Pesach

We moeten voor de vraag wanneer Pesach is ingesteld eeuwen terug in de geschiedenis en wel naar het jaar 1446 voor Christus, dus drie en een half millennium geleden. Het volk van Israël was vierhonderd jaar

vreemdeling geweest in Egypte. Het was Gods tijd om Zijn belofte te vervullen die Hij aan Abraham gedaan had: ‘En het geschiedde als de zon was aan het ondergaan, zo viel een diepe slaap op Abram; en zie, een schrik en grote duisternis viel op hem. Toen zeide Hij tot Abram: Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land dat hunlieder niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken, vierhonderd jaar. Doch Ik zal het volk ook richten, hetwelk zij zullen dienen; en daarna zullen zij uittrekken met grote have’ (Gen. 15:12-14).

God had Farao en zijn volk bezocht met negen plagen. De tiende plaag was voorgezegd. Alle eerstgeborenen in Egypteland zouden sterven, van Farao’s eerstgeborene, de troonopvolger, af, tot de eerstgeborene van de dienstmaagd die achter de molen is en alle eerstgeborenen van het vee (Ex. 11:5). Maar tussen de Egyptenaren en de Israëlieten maakte de Heere scheiding. Bij alle kinderen Israëls zou niet een hond zijn tong verroeren, van de mensen af tot de beesten toe. Als het teken van die scheiding, de afzondering zoals God het noemde, moest er bloed vloeien. Dat bloed moest gestreken worden aan de beide zijposten en de bovendorpel van de huizen van de Israëlieten. Als dan de HEERE zou komen en het bloed zou zien, zou de verderver de huizen van de Israëlieten voorbijgaan. Dat bloed was afkomstig van een lam. Daarvoor had de Heere voorschriften gegeven. In Exodus 12 wordt het uitvoerig beschreven. Op de tiende dag van de eerste maand, dat is de maand Nissan (de derde maand van het Joodse kalenderjaar), moest elke Israëliet een lam van de kudde nemen en dat apart zetten. De eerste maand is de eerste maand van het kerkelijk jaar.

Het moest een volkomen lam zijn, er mocht niets aan mankeren en moest een jaar oud zijn. Het lam moest worden bewaard tot de veertiende dag. Dan moest het geslacht worden tussen twee avonden, dat wil zeggen: tussen het begin en het einde van de avond, dat is tussen onze derde ure na de middag en de ondergang van de zon (Kt. 15 bij Ex. 12:6). B. Hermkhuysen wijst erop dat de Grieken ook onderscheid maakten tussen tweeërlei avond: een vroege en een latere. De Joden verdeelden de twaalf uren van de dag in vier delen. Het laatste gedeelte daarvan maakte de avond uit. Deze begon met de negende ure, bij ons drie uur in de middag

en de twaalfde ure met het ondergaan van de zon, rond zes uur onze tijd.¹ Met een bundeltje hysop moest het bloed dan aan de zijposten en de bovendorpel van de huizen worden gestreken. Het vlees van het lam moest worden gebraden en gegeten (Ex. 12:8) met ongezuurde broden en met bittere saus. Er mocht niets van overblijven. Als er iets van overbleef, dan moest het verbrand worden.

Ook over de wijze waarop het gegeten moest worden gaf de Heere voorschriften. Het moest snel gebeuren. Er was haast bij. Daarom moest de bovenkleding met een gordel worden opgetrokken (opgeschort). Dat voorkwam dat men struikelde tijdens het lopen. De schoenen, de sandalen, moesten aan de voeten zijn en een staf, een stok, in de hand. Men moest klaarstaan om uit te trekken. Als te middernacht al de eerstgeborenen van Egypte gedood zouden worden, zou Farao smeken om uit te trekken. Zo moesten de Israëlieten met haast uitgaan met de klompen van het ongezuurde deeg op de schouders.

Centraal in deze geschiedenis staat het bloed van het lam. ‘Wanneer Ik het bloed zal zien, zal Ik ulieden voorbijgaan’, had de Heere gezegd. Er moest een bloedig offer worden gebracht. De verderfengel zag het bloed en wist dat het vonnis van de dood in dat huis al was voltrokken. Het lam was immers de dood ingegaan? En daardoor werd Israël gered. De Heere gaf het Pascha tot een gedachtenis. Deze dag moest gevierd worden onder de geslachten tot een eeuwige inzetting. ‘En deze dag zal ulieden wezen ter gedachtenis en gij zult hem den HEERE tot een feest vieren; gij zult hem vieren onder uw geslachten tot een eeuwige inzetting’ (Ex. 12:14).

3. Joodse viering Pesach

De naam

Waar komt de naam Pesach vandaan? Het is een Hebreeuws woord en niet een woord dat we moeten zoeken in de Griekse taal. Sommigen

---

1. B. Hermkhuisen, *De wet der schaduwen*, Leiden 1699, 565.